

2012-10-08

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remissyttrande över Betänkande om utredningen om framtiden stöd till Konsumenter. Konsumenten i centrum SOU 2012:43

En särskild utredare har sett över befintligt stöd till konsumenterna samt gett förslag över hur detta bör organiseras för att bli mer ändamålsenligt, effektivt och likvärdigt för alla konsumenter i landet. Föreningen Vi Konsumenter (VK) är en fristående oberoende konsumentorganisation. VK är medlem i Sveriges Konsumenter. Som konsumentorganisation vill VK framföra sina synpunkter på utredarens förslag.

Vi Konsumenter anser att det är mycket angeläget att konsumentvägledningen blir effektivare och tillgänglig för de som verkligen behöver den. Alltför många konsumenter har inte tillgång till kommunal vägledning och har svårt att hitta rätt information hos berörda myndigheter. Den största utmaningen blir att nå de konsumenter som mest behöver rådgivning och som utsätts för oseriös marknadsföring, blir lurade och är omedvetna om sina konsumenträttigheter. Det kan gälla unga, arbetslösa, invandrare m fl. Att motverka överskuldssättning måste ges hög prioritet i det fortsatta arbetet.

Utredningen föreslår en förstärkning av Konsumentverket, så att detta ska fylla en tydligare roll i konsumentvägledningen. Det finns fördelar med en sådan lösning med en väg in där aktiva och medvetna konsumenter kan finna information om konsumenträttigheter och andra myndigheters sakkunskap som berör konsumentaspekterna. Men VK delar uppfattningen framförd i de särskilda yttrandena att det är en reell risk att detta kommer att innebära att kommunerna nedprioriterar sin konsumentnära rådgivning. Detta är en oacceptabel utveckling eftersom den lokala verksamheten har de bästa förutsättningarna att nå de som behöver hjälp och stöd och också kan arbeta förebyggande. Lokalkännedom är en viktig del i att hjälpa utsatta konsumenter och möjlighet att arbeta förebyggande. En framtida lösning måste säkerställa att kommunerna lever upp till sitt ansvar när det gäller vägledning till konsumenterna.

Utredningen har valt att stärka myndigheternas roll i konsumentrådgivningen och därmed också som företrädare för konsumentintresset. Man föreslår inrättande av ett råd för konsumentinformation som begränsas till myndigheter och kommun – och byrårepresentation. VK finner detta anmärkningsvärt. Det är självfallet angeläget att samtliga berörda myndigheter har slutkonsumenten som viktig målgrupp, men en myndighet kan knappast företräda konsumenterna. Vid Sveriges inträde i EU framfördes från EU-kommissionen att konsumenterna inte kan företräddas av en myndighet. Därför inrättades Sveriges Konsumentråd. VK anser att utredaren inte tillräckligt har beaktat de frivilliga

Vi Konsumenter

Box 38001, SE-100 64 Stockholm, Sweden

VISITORS Hornsgatan 172

TELEPHONE +46 8 674 43 00

FAX +46 8 674 43 29

info@vikonsumenter.com

www.vikonsumenter.com

konsumentorganisationernas arbete med konsumentvägledning och rådgivning. I flera länder som Finland, England, Danmark och Norge bedrivs konsumentvägledningen av konsumentorganisationer med statligt stöd.

En del av uppdraget var också att underlätta val av produkter med hänsyn till etiska och miljörelaterade aspekter. Enligt VK innebär begreppen en begränsning. Slutsatserna och beskrivning saknar också viktiga fakta kring andra aktörer som vill medverka till att ge konsumenterna möjlighet att handla i enlighet med sina värderingar. Hållbarhetsaspekter innehåller mer än konventionella miljöfrågor. Hållbarhet omfattar såväl ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Det innebär exempelvis också hälsoaspekter. Djurskydd betraktas ofta felaktigt som en etisk fråga. Ett gott djurskydd är en förutsättning för friska djur, som minskar behovet av antibiotikabehandling och därmed risken för ökad antibiotikaresistens. Den ökande antibiotikaresistensen är en viktig hållbarhetsfråga. Det innebär att det kommer krävas mycket mer än att uppdra åt Naturvårdsverket att ge råd i miljöfrågor. Andra sakmyndigheter måste involveras som exempelvis Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Havsmiljöinstitutet. Det är viktigt att engagera konsumenterna i hållbarhetsarbetet. Hållbarhetscertifieringar är viktiga redskap för att säkerställa miljö – säkerhet- och kvalitetsaspekter i produktionskedjan. Många konsumenter vill också aktivt delta i detta genom sitt val av produkter. Detta kräver kunskap och information och relevant märkning. Det framhävs ofta att det finns en för stor mångfald av märkningar. VK:s uppfattning är att med relevant kunskap finns goda möjligheter att göra medvetna val. Det är angeläget att konsumenternas förses med en bred och tillgänglig information om vad olika märkningar står för.

Med vänlig hälsning

Gunnela Ståhle
Ordförande Vi Konsumenter